

[Falk Hansen.]

Jeg vil imidlertid gerne ved denne lejlighed knytte nogle bemærkninger til dette spørgsmål allerede nu. Der har i meget lang tid været enighed om, at dødsstraf for forbrydelser begået i fredstid simpelt hen ikke hører hjemme i det danske retssamfund. Den sidste henrettelse i fredstid, bortset fra retsopgøret efter besættelsen, skete i 1892. Men når det gælder dødsstraf for visse forbrydelser begået under krig eller besættelse, har vurderingen hidtil været en anden, ja, man kan måske sige det på den måde, at der langtfra har været eller er den samme enighed omkring spørgsmålet om opretholdelse eller ophævelse af dødsstraffen i krigstid.

Man må da spørge, hvad det er, der begrunder denne forskel i vurderingen af dødsstraffen. Det kan ikke være forbrydelsernes grovhed, idet flere af de forhold, der kan udløse dødsstraf i forbindelse med krig og besættelse, isoleret må betragtes som mindre grove end f. eks. drab på børn begået i fredstid, for hvilken forbrydelse gerningsmanden jo maksimalt kan straffes med fængsel for livstid med mulighed for senere benådning på prøve.

Efter min opfattelse må en meget væsentlig forskel mellem de to situationer søges i den omstændighed, at de ordinære retsmyndigheder ikke kan fungere normalt f. eks. under en besættelse, hvor den, der f. eks. udfører stikkervirksomhed for besættelsesmagten, ikke i første omgang vil kunne straffes overhovedet. I et sådant tilfælde er alternativet til dødsstraf altså ikke en længere varende fængselsstraf, men simpelt hen straffrihed, i hvert tilfælde indtil videre. Netop derfor vil mange mennesker lettere kunne blive tilskyndet til at begå sådanne forbrydelser, og netop derfor er der behov for, at samfundet gør noget særligt for at beskytte sig herimod.

Disse grunde fører selvfølgelig ikke nødvendigvis til kravet om dødsstraffens opretholdelse. Men man kan ikke uden videre se bort fra, at der efter en fjendtlig besættelse kan opstå et meget stærkt folkeligt krav om dødsstraf over for personer, der gennem angiveri til besættelsesmagten har sendt landsmænd i døden. Et sådan krav vil kunne opstå helt uafhængigt af, hvad der står i borgerlig eller militær straffelov herom, og man kan da spørge, om det ikke er

mest rimeligt på forhånd at have regler i straffeloven, der præciserer, at dødsstraffen kan komme på tale i helt ekstraordinære og ekstreme tilfælde.

Flere af mine bemærkninger vedrørende dødsstraffen har nok mest sigtet på borgerlige forbrydelser begået i krigstid. Men der er jo, som jeg har nævnt, enighed mellem forsvarministeren og justitsministeren om, at hele dette spørgsmål må betragtes under ét. Jeg tror, det er helt nødvendigt, at folkettinget i næste samling giver sig god tid til at drøfte dette spørgsmål særdeles indgående. Jeg skal i øvrigt ikke gøre flere bemærkninger herom i denne omgang, men med interesse se frem til den principielle drøftelse, der vil finde sted i næste samling.

Lad mig til slut vende tilbage til de to lovforslag, som folkettinget i dag skal behandle. Det er den socialdemokratiske gruppes opfattelse, at en gennemførelse af de to lovforslag vil give det danske forsvar en moderne og anvendelig straffe- og retsplejeordning, og det synes jeg man skylder såvel de værnepligtige som det faste personel. Jeg vil gerne benytte lejligheden til at takke forsvarsministeren for de ændringsforslag, der er stillet efter samråd med udvalget, og jeg skal hermed anbefale forslagene med de af ministeren stillede ændringsforslag til vedtagelse og samtidig anbefale, at man stemmer imod de af forskellige mindretal stillede ændringsforslag.

Hans Toft: Det er op til folkettinget at drage omsorg for, at samfundsudviklingen i almindelighed afspejler sig i den nye lovgivning, og samtidig at den gældende lovgivning bringes à jour med denne udvikling. Set ud fra denne synsvinkel er det tilfredsstillende, at vi nu står nær målet med vedtagelse af en lovgivning, der for den militære straffe- og retsplejelov betyder, at de regler, der har været gældende siden 1937 — og for den militære retsplejelovs vedkommende endnu før — ændres i overensstemmelse med de udviklingstendenser, der inden for dette område har gjort sig gældende. Jeg tænker her såvel på nydannelserne inden for forsvaret i retning af forbedringer af de ledelsesmæssige, pædagogiske og samarbejds mæssige vilkår som på de forandringer, der er sket inden for den borgerlige retsplejelov og straffelov.